

TEMA 6 – LA POLÍTICA FISCAL

Idees principals pensament Keynesià

La Llei de Say no es compleix; la economia pot estar en equilibri amb un elevat atur dels recursos productius. La economia és altament inestable i la situació de plena ocupació és transitòria.

L'estat té la capacitat i la responsabilitat de controlar el DAg a través de política fiscal, disminuint impostos i augmentant despesa pública, així es resol l'atur.

$$DAg = C + I^* + G + X - M$$

DAg → Demanda Agregada

Keynes condueix economia

C → consum I* → demanda inversió

des de situació atur massiu

G → despesa pública X → exportacions

fins situació plena ocupació

M → importacions

Funció consum

PmaC (Propensió marginal consum): Renda consumidors augmenta → gasten més.

PMgC = PmaC = c = Propensió marginal consum = Variació consum envers variació renda

$PmaC = dC/dRD = C$ (d = "variació en"; RD = "renda disponible")

PmaA (Propensió marginal al estalvi)

$PmaA = PmaS$ (Fracció renda addicional estalviada) = $PMgS = s$

$PmaC$ (pendent funció consum) $PmaS$ (pendent funció estalvi) = 1

Canvis inversió desitjada: El multiplicador

Amb el multiplicador, si $PmaC = 0.8$, amb 100 milions € pot originar augment de 500 milions € en el producte nacional.

Efecte multiplicador inversió: $100(0.8^0 + 0.8^1 + 0.8^2 + 0.8^3 \dots) = 100 * (1/(1 - PmaC))$

Importància paper administració pública en enfocament Keynesià

Economia de mercat segons Keynes:

Inestable → Recessió

→ Inflació

Si la DAg és petita → atur

Si la DAg és gran → inflació

Solució: Admin pública varia la DAg amb polítiques fiscals: fent despesa o canviant tipus impositiu.

Els polítics prefereixen els impostos

Baixar impostos millor a pujar despesa pública, segons polítics.

Why?

Baixar impostos és popular, augmentar despesa és polèmic

Baixar impostos és més ràpid que augmentar despesa

Variació impostos reversible. La despesa no (un pont a mitges no és útil per ningú)

Però, per estimular DA_g és millor augmentar despesa que no baixar impostos.

Why?

- a) Si augmentem despesa en 100, DA_g augmenta en 100. a) > b)
- b) Si disminuïm impostos en 100, augmenta RD en 100, PmaC = 0.8 augmenta C en 80 i DA_g en 80.

Funcionament política fiscal segons model Keynesià

T = Recaptació per impostos

G = Despesa pública

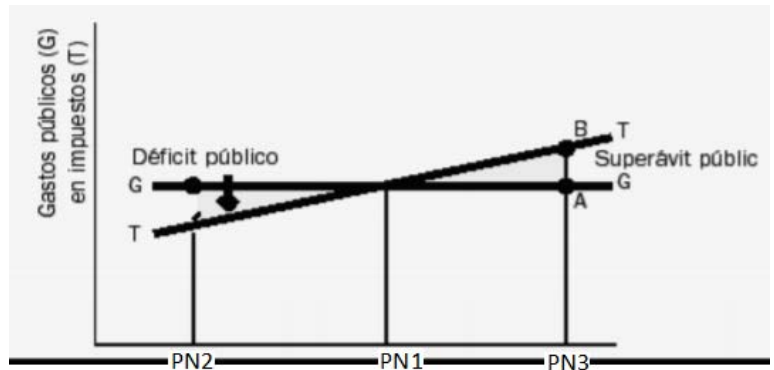
$T = f(PN) \rightarrow$ major PN, major T $G \neq f(PN)$

PN₁ = Producte nacional plena ocupació

PN₂ = DA_g insuficient; recessió

PN₃ = DA_g excessiva; inflació

Política fiscal neutre en PN₁ ja que T = G.

Recessió, automàticament $G > T$ (PN₂). Actua efecte multiplicador estimulant DA_g (dèficit públic automàtic).

Aquest dèficit es cobreix en època de eufòria inflacionista, DA_g excessiva, $T > G$, produeix superàvit pressupostari.

Estabilitzador automàtic: Mecanisme del sistema econòmic que redueix intensitat recessions i expansions sense haver de canviar política econòmica.

Trampa de la política fiscal: equilibrar pressupost anualment

En entorn familiar, envers un present amarg es redueixen despeses i evitar dèficits familiars que provoquin ruïna total de la família. Aquesta situació no és extrapolable a la macroeconomia, segons Keynes.

Quan la economia d'un país entre en procés recessiu és bo gastar més del que es recapta. Visió oposada a lògica economia familiar.

Intentar equilibrar pressupost públic en situació recessiva, només empitjora la crisi.

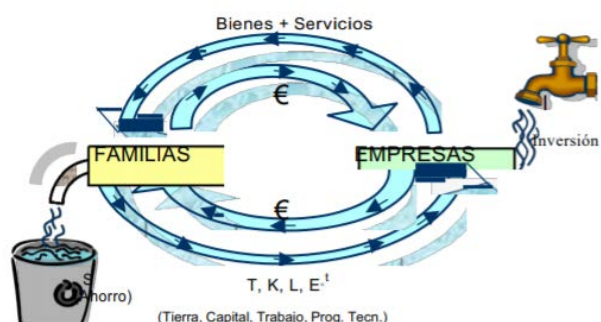
Enfocament complementari al model Keynesià

Model simple Keynesià

Famílies proporcionen recursos (T, L, K, e^{vt}) necessaris per les empreses fabricar béns i serveis. A canvi, empreses paguen famílies per els recursos productius (salaries, alquilers, etc). Les famílies amb els diners de l'empresa demanen béns i serveis a aquestes. Cicle.

Podria ser etern si no existís estalvi ni inversió.

Economia en equilibri si $S = I$ però segons Keynes, això serà pura casualitat.

El més probable:

- $S > I \rightarrow$ La economia entra recessió i atur. Les famílies estalvien més en proporció a la inversió empreses, flux disminueix
- $S < I \rightarrow$ Economia en creixement. La inversió és major que l'estalvi.

En base a aquest diagrama, es dedueix importància sistema bancari. Juga el rol de canalitzar l'estalvi fins inversions a través de crèdits.

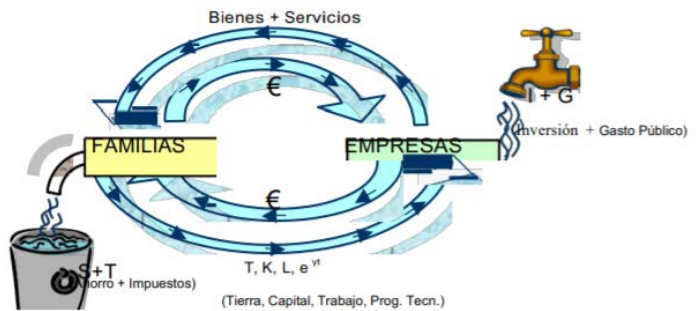
Model complexa Keynesià

Base model anterior. Importància administració pública per aconseguir plena ocupació.

$S + T > I + G \rightarrow$ Recessió i atur

$S + T < I + G \rightarrow$ Creixement economia

$S + T = I + G \rightarrow$ Economia plena ocupació i equilibri

Crítiques política fiscal: Dubtes clàssics respecte política fiscal

Efecte expulsió o "crowding out"

Procés recessiu s'aplica política fiscal expansiva (augment de G o disminució de T) $\rightarrow$ Deficit pressupostari $\rightarrow$ caiguda demanda de inversió.

Quan augmenta dèficit, el govern va mercat privat per finançar-se, ven títols de deute públic, pressió a la baixa preus dels títols, pressió augments rendibilitat dels títols, augmenta " i ", disminueix " I^* " (efecte multiplicador), caiguda PIB.

Retards o "efecte titànic"

S'ha de preveure on estarà la economia (en el cicle) quan es produeix l'acció d'ajust.

Cau DAg $\rightarrow$ Recessió (Però inflació no respon amb rapidesa a la caiguda DAg) $\rightarrow$ polítiques restrictives son un fracàs $\rightarrow$ política fiscal expansiva $\rightarrow$ "stop and go" $\rightarrow$ inestabilitat o inflació

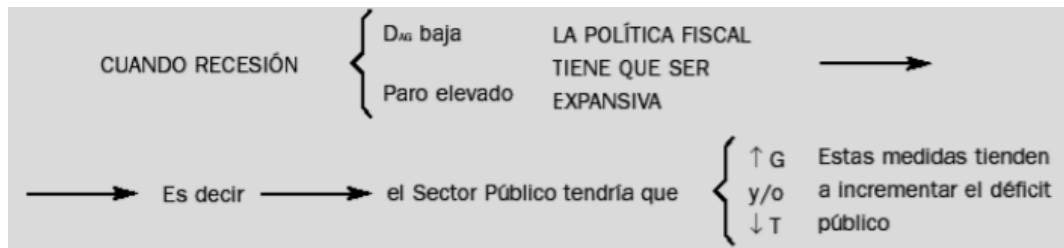
Provoca o agreuja dèficit comercial

DAg escassa $\rightarrow$ Recessió (augmenta G o disminueix T) $\rightarrow$ dèficit pressupostari $\rightarrow$ emissió deute pública $\rightarrow$ si comprat per estrangers, valor moneda augmenta respecte altres $\rightarrow$ augmenta importacions o disminueix exportacions

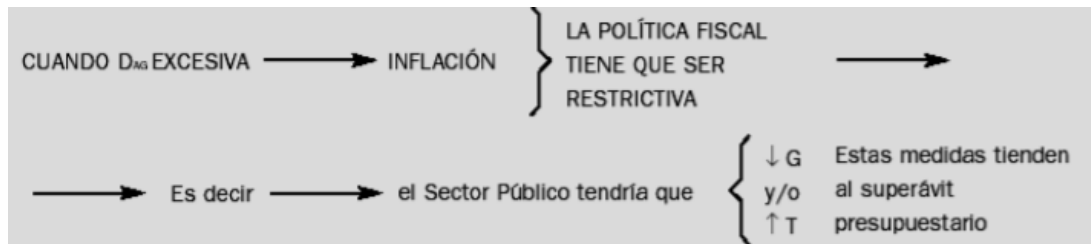
PmaC constant? Clàssics opinen propensió marginal al consum no és constant.

Idees fonamentals política fiscal

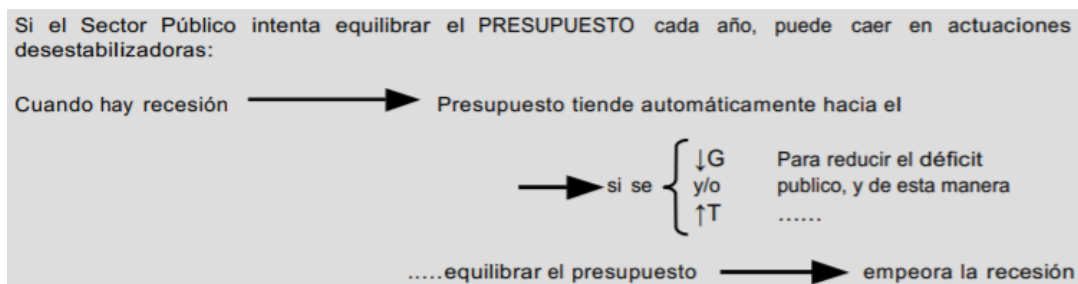
Política fiscal expansiva

Política fiscal restrictiva

Trampa pressupost equilibrat

Deute públic

Principals títols o actius emesos per el tresor públic

- Lletres del Tresor: Cada 15 dies en subhasta i termini 3 mesos fins 1 any. Valor nominal 6000€ i també emesos al descompte, exclusivament en anotacions en compte. No retenció fiscal però si s'ha d'informar a Hisenda de les operacions (entitats gestores).
- Bons del Estat: A mig termini (3 i 5 anys). Un cop mes en règim subhasta.
- Obligacions del Estat: Igual bons Estat però termini de 10 a 30 anys.

RESUMEN DE IDEAS

Keynes no cree que la economía tienda en equilibrio a la plena ocupación.

Ante una recesión Keynes propone la aplicación de políticas fiscales activas: que nos conducirán inevitablemente a un déficit presupuestario.

Intentar equilibrar el presupuesto en épocas de recesión nos lleva a frenar aún más la economía.